

DOI:10.26104/IVK.2024.45.557

ИЗВЕСТИЯ ВУЗОВ КЫРГЫЗСТАНА, № 2, 2024

ISSN 1694-7681 (Print)

ISSN 1694-8475 (Online)

DOI:10.26104/IVK.2024.45.557

ЖУРНАЛ «ИЗВЕСТИЯ ВУЗОВ»
ОСНОВАН 2001 ГОДУ, ПЕРЕИМЕНОВАН
В «ИЗВЕСТИЯ ВУЗОВ КЫРГЫЗСТАНА»
В 2015 ГОДУ, ВЫХОДИТ ЕЖЕМЕСЯЧНО

Зарегистрирован
в Министерстве юстиции
Кыргызской Республики
Регистрационный № 673
от 19 декабря 2001 года

Республиканский научно-теоретический журнал

**ИЗВЕСТИЯ
ВУЗОВ
КЫРГЫЗСТАНА
№ 2, 2024**

БИШКЕК – 2024

ИЗВЕСТИЯ ВУЗОВ КЫРГЫЗСТАНА
2024 № 2 (Апрель)

РЕСПУБЛИКАНСКИЙ НАУЧНО-ТЕОРЕТИЧЕСКИЙ ЖУРНАЛ

Журнал зарегистрирован в Российском индексе научного цитирования (РИНЦ)
(Лицензионный договор №001-01/2015 от 12.01.2015).

Главный редактор: Токторалиев Б.А., академик НАН КР.

Ответственный редактор: Жапаров Г.Д., доктор экономических наук.

Редакционная коллегия:

Журнал зарегистрирован
в Министерстве юстиции
Кыргызской Республики
(Регистрационный №673
от 19 декабря 2001 г.)

(Свидетельство о
государственной
перерегистрации серия
ГПЮ №150408-3301-ОО
код ОКПО 20224813
от 3 ноября 2015 г.).
Издается с 2001 года.

Выходит:

6 выпусков в год.

Сдано в набор:
01.03.2024.
Подписано в печать:
30.04.2024.

Формат 70x108/16
Бумага офсетная.
Гарнитура: «Таймс».
Печать офсетная.
Усл.печ.л. 21,5 п.л.
Тираж 100 экз.

ИЗДАТЕЛЬСТВО:

ОсОО «Издательство
научных журналов и
детской художественной
литературы».
г.Бишкек.

Абытов Б.К., член-корр. НАН КР, доктор исторических наук, профессор.
Алиева Г.М., доктор философских наук, кандидат химических наук,
профессор (Москва).
Бабаев Д.Б., доктор педагогических наук, профессор.
Берсимбаев Р.И., академик Национальной Академии наук Республики
Казахстан, доктор биологических наук, профессор (Казахстан).
Борубашов Б.И., член-корр. НАН КР, доктор юридических наук,
профессор.
Джуманалиев А.Дж., доктор исторических наук, профессор.
Джуматаев М.С., академик НАН КР, доктор, технических наук, профессор.
Дуйшеналиев Т.Б., доктор физико-математических наук, профессор.
Жоробеков Ж.Ж., доктор политических наук, профессор.
Жоробекова Ш.М., академик НАН КР, доктор химических наук, профессор.
Изаак С.И., доктор педагогических наук, профессор (Москва).
Кожошев А.О., доктор экономических наук, профессор.
Кочербоева А.А., доктор экономических наук, профессор.
Маткеримов Т.Ы., доктор технических наук, профессор.
Метленков Н.Ф., доктор архитектуры, профессор (Москва).
Молдоев Э.Э., доктор юридических наук, профессор.
Мусаев С.Ж., академик НАН КР, доктор филологических наук, профессор.
Муксинов Р.М., доктор архитектуры, профессор.
Син Е.Е., доктор педагогических наук, профессор.
Смаилов Э.А., доктор сельскохозяйственных наук, профессор.
Тогусяков О.Т., академик НАН КР, доктор философских наук, профессор.
Токсобоева Б.А., доктор экономических наук, профессор.
Турдугулов А.Т., доктор филологических наук, профессор.
Усманов С.Ф., доктор технических наук, доцент.
Чортонбаев Т.Дж., доктор сельскохозяйственных наук, профессор.

АДРЕС РЕДАКЦИИ:

720040, Кыргызская Республика, г.Бишкек,
ул. Боконбаева, д. 99, 3 этаж.
Тел.: 30-32-97, 0772 268215, 0500 268215.
sje.kg.2009@mail.ru, сайт: www.science-journal.kg
e-mail: sje.kg.2009@mail.ru

DOI:10.26104/IVK.2024.26.42.046

Исмаилова Г.К., Турикпенова А.Ж., Григорьева Г.Б., Хасенова К.Е.

ТҮРК ТИЛИ КУРСТАРЫНДА ФУНКЦИЯЛЫК
САБАТТУУЛУКТУ КАЛЫПТАНДЫРУУ

G. Ismailova, A. Turikpenova, G. Grigoryeva, K. Khassenova

TÜRKÇE DERSLERDE İŞLEVSEL (FONKSİYONEL)
OKURYAZARLIĞIN OLUŞUMU

Исмаилова Г.К., Турикпенова А.Ж., Григорьева Г.Б., Хасенова К.Е.

ФОРМИРОВАНИЕ ФУНКЦИОНАЛЬНОЙ ГРАМОТНОСТИ
НА КУРСАХ ТУРЕЦКОГО ЯЗЫКА

G. Ismailova, A. Turikpenova, G. Grigoryeva, K. Khassenova

FORMATION OF FUNCTIONAL LITERACY IN TURKISH
LANGUAGE COURSES

УДК: 811.512.161 (574)

Бул макалада функционалдык сабаттуулукту өнүктүрүү маселелери азыркы учурда Казакстан Республикасынын билим берүү системасын өнүктүрүүнүн стратегиялык багыттарынын чөйрөсүнө киргизилген. Өлкөнүн бойго жеткен калкынын жана жалпы билим берүү уюмдарынын окуучуларынын функционалдык компетенцияларын текшерүү боюнча эл аралык изилдөөлөрдүн жыйынтыктары билим берүүнүн окуу-методикалык системасында көйгөйлүү пункттардын бар экендигин баса белгилейт. Функционалдык сабаттуулукту өнүктүрүү боюнча иштердин көйгөйлөрүн иштеп чыгуу менен авторлор жамааты илимий долбоордун бул этабында теманын методологиялык компонентине өзгөчө көңүл бурат. Макала жогорку мектептин мугалимдерине жана практик-мугалимдерге, ошондой эле Казакстандын билим берүү мейкиндигинде функционалдык сабаттуулукту жана окурмандык сабаттуулукту өнүктүрүү маселелерине кызыккандарга пайдалуу болушу мүмкүн.

Негизги сөздөр: функционалдык, сабаттуулук, квалификация, курс, модулдук, ыкмалар, заманбап.

В статье представлены вопросы развития функциональной грамотности на сегодняшний день входят в круг стратегических направлений развития образовательной системы Республики Казахстан. Результаты международных исследований по проверке функциональных компетенций взрослого населения страны и учащихся общеобразовательных учебных заведений подчеркивают наличие проблемных точек в учебно-методической системе обучения. Авторский коллектив, разрабатывая проблематику работы по развитию функциональной грамотности, на данном этапе исследовательского проекта уделяет особое внимание методической составляющей темы. Статья может быть полезна педагогам высшей школы и учителям-практикам, а также всем интересующимся вопросами развития функциональной грамотности и читательской грамотности в частности в образовательном пространстве Казахстана.

Ключевые слова: функциональность, грамотность, квалификация, курс, модульность, методы, современность.

The issues of functional literacy development are currently included in the range of strategic directions for the development of the educational system of the Republic of Kazakhstan. The results of international studies on the verification of the functional competencies of the adult population of the country and students of general

education institutions emphasize the presence of problem points in the educational and methodological system of education. The team of authors, developing the problems of work on the development of functional literacy, at this stage of the research project pays special attention to the methodological component of the topic. The article may be useful for teachers of higher education and practical teachers, as well as for anyone interested in the development of functional literacy and reading literacy, in particular in the educational space of Kazakhstan.

Key words: functionality, literacy, qualifications, course, modularity, methods, modernity.

Giriş. Günümüz toplum hayatında, sanayi sonrası dünyadaki her türlü değişime hızla uyum sağlayabilecek insanlara ihtiyacı var. Bu nedenle günümüz öğretmeni, öğrencisine sadece bilimin temelleri hakkında bilgi vermekle kalmamalı, aynı zamanda onu küresel bilgi, enformasyon, ekonomi alanına girecek, yani şiddetli rekabet koşullarında yaşayacak şekilde eğitmelidir.

Bunu başarmanın tek yolu işlevsel okuryazarlığın oluşmasıdır ve işlevsel okuryazarlık, herhangi bir kişinin sosyal, kültürel, politik ve ekonomik faaliyetlere aktif katılımı, yani günümüzün küreselleşme çağındaki güncel trendlerine ayak uydurması, bilgi birikimini sürekli geliştirmesi anlamına gelir.

Günümüzün dünya eğitim alanında, uluslararası standardın gereklerine uygun olarak "işlevsel okuryazarlığın" oluşturulması konusu, öğrenme sürecinin merkezi kişisi öğrencidir ve onun edindiği bilginin nihai sonucu daha alakalı hâle gelmektedir. İşlevsel okuryazarlık, kişinin çevreye hızla uyum sağlama ve iletişim kurma yeteneğinin bir göstergesidir. İşlevsel okuryazarlık, bir kişinin günümüz işgücü piyasasında rekabet edebilmesi ve sosyal etkileşimini sağlayabilmesi için gerekli görülen bir dizi bilgi, beceri ve yetenekten oluşur.

Yöntemler. Öğrencilerin öğrenme yoluyla yetkinliklerinin oluşumu (okuma, telaffuz, dinleme, yazma), düşünme (bilgi, anlama, uygulama, analiz, karşılaştırma, değerlendirme), yaratıcı düşünme, mantıksal düşünme,

eleştirel düşünme, algoritmik düşünme, problemleri düşünme, teknolojik düşünme, dil yeterliliği, öğrencilerin iletişim becerilerinin geliştirilmesi. Güncellenmiş eğitim içeriğinin ana özelliğinin bireyin işlevsel okuryazarlığının artırılması olduğu dikkate alınmalıdır.

Sonuçlar ve Tartışmalar. Okuryazarlık, kişinin ana dilinin gramer kurallarına göre okuma ve yazma becerilerinde belirli bir düzeyde ustalmasıdır. İnsanların sosyal ve kültürel gelişiminin temel göstergelerinden biridir [1].

Okuryazarlık, ana dilinin yasalarını ve kurallarını, sözlü ve yazılı konuşmada kullanımlarının güçlü becerileri ile birlikte bilme [2].

Bu terim çoğunlukla 19. yüzyıldan beri okuryazarlığın sosyal bir sorun olarak görülme başladığı zamandan beri kullanılmaktadır. Başka bir deyişle, okuryazarlık en az bir dilde okuma ve yazma yeteneğidir. Okuryazarlık çok yapısaldır. Modern anlamda, bu sadece yazma ve okuma becerisi değildir. Okuryazar bir kişi, eğitim potansiyellerini daha fazla biriktirmeye ve geliştirmeye hazır olan kişidir. Okuryazarlık, bir kişinin yaklaşmakta olan fırsatlarını belirlemek için koşullar yaratır, yani okuryazar bir kişi yaklaşan eylemlerini tahmin edebilecektir.

Okuryazarlık kavramının anlamlı kapsamı, toplumun bireyin okuryazarlık düzeyine getirdiği taleplerle birlikte değişir. Yüzyıllar boyunca, okuyabilen ve yazabilen bir kişiyi «okuryazar bir kişi» olarak tanıdı ve okuyabilen ancak yazamayan bir kişiyi «yarı okuryazar» olarak kabul edildi. Bu eğilim yirminci yüzyılın sonuna kadar devam etti. El kitaplarında, çeşitli pedagojik, ansiklopedik sözlüklerde okuryazarlık terimi, "ana dilinin kalıplarını sözlü ve yazılı olarak belli bir düzeyde bilme yeteneği" olarak yorumlanmıştır.

Uluslararası deneyimlere göre, "okuryazarlık" kavramını tanımlama problemi, yapısı yirminci yüzyılın ortalarında nüfus sayımına adanmış toplantılarda ele alınmıştır. 1958 yılında UNESCO'nun Paris'teki genel konferansında, tüm ülkelerde nüfus sayımı yapılarak nüfus içindeki okuryazar insan sayısının belirlenmesi önerilmişken, okuryazar bir kişi, okuduğunu anlayan ve okuyabilen kişi olarak kabul edilmektedir. Yazılı ve günlük hayatının kısa bir özetini yazabilen, yukarıda da belirtildiği üzere sadece okuma-yazma bilen bir kişi yarı okur-yazar sayılırdı [3].

Geçen yüzyılın 80'li yıllarının sonunda «okuryazarlık» kavramı genişlemeye başladı. Okuryazarlık kavramının kendine özgü içeriği, toplumun bireyin gelişimine yönelik taleplerinin artmasıyla birlikte tarihsel olarak genişlemiştir.

Modern sosyal yaşamın ana işareti, çevremizdeki dünyayı büyük bir hızla değiştirmektir. İnsanlık tarihinde ilk kez, maddenin, fikrin, teknolojinin de nesillerin sürekliliğinden hızla geçtiği bilinmektedir. Bu tür değişikliklerin, eğitim sistemi de dahil olmak üzere toplumun tüm alanları üzerinde önemli bir etkisi vardır. Yeni toplum,

insanları yeni yaşam gereksinimlerine ve mesleki faaliyetlere uygun olarak eğitmeyi, bu ortamda bağımsız davranışları öğretmeyi, yeteneklerini etkin bir şekilde kullanmayı ve olumsuz etkilerden korumayı gerektirir.

Okumayı öğrenme süreci, temel okuryazarlıkla başlamaktadır. Temel okuryazarlık, kişinin kâğıt üzerindeki birtakım göstergeleri birbirine çatarak sesbirimler, sözcükler ve sözcük dizilerinden anlamlar çıkarabilme, kendisinin anlatmak istediklerini de o göstergeler aracılığıyla kâğıda dökebilme becerisi şeklinde tanımlanabilir.

Bu anlamdaki okuma becerisi okullardaki öğrenimin ve daha geniş bilgiye açılmanın ilk basamağıdır. Modern dünyada, eğitim alanındaki uluslararası standardın gereklerine uygun olarak öğrenme sürecinin merkezi figürü öğrenme konusu olup, konunun edindiği bilginin nihai sonucu, oluşturma hedefine dayanan yeterlilikler olarak eğitim sisteminde "işlevsel (fonksiyonel) okuryazarlık" tanımlanmaktadır.

İşlevsel okuryazarlık, geniş bir tanımla, bireyin sosyal yöneliminin bir yolu olarak ifade edilir, eğitimin (her şeyden önce ortak olanın) bireyin çok yönlü faaliyetleriyle bağlantısını birleştirir ve aynı zamanda yaşam boyunca öğrenmeye katkıda bulunan ana faktörlerden biri hâline gelir.

Birkaç çeşit işlevsel okuryazarlık vardır. Bilindiği gibi, öğrencilerin konu bilgisine, becerilerine dayanan öğrenme konuları aracılığıyla işlevsel fonksiyonel okuryazarlığın gelişim süreci, düşünme becerilerinin oluşumu temelinde gerçekleştirilir. Düşünme becerilerinin oluşumu ve geliştirilmesi araçları, konu görev türlerini ve organizasyon biçimini ve problem durumlarını içerir. Öğrencilerin eğitimsel başarılarının incelenmesi üç ana alanda yürütülmektedir: "Fen bilimleri okuryazarlığı", "matematik okuryazarlığı" ve "okuma okuryazarlığı".

Bu beceriler sayesinde öğrencinin aşağıdaki nitelikleri oluşur: aktivite, yaratıcı düşünme, karar verme yeteneği, mesleğini doğru seçebilme becerisi, yaşam boyu öğrenmeye istekli olma ve daha fazlası. Her öğretmen, öğrencilerin işlevsel okuryazarlığını öğrenme hedeflerine uygun olarak geliştirmeye yönelik ödevleri günlük derslerinde bütünleştirebilir.

Sürekli eğitim kavramı açısından, işlevsel (fonksiyonel) okuryazarlığın bileşenlerine hakim olma / ustalık süreci bir ömür boyu sürer. Yani, bir kişinin işlevsel okuryazarlığı durgun bir süreç değildir, fakat bir kişinin işlevsel okuryazarlığın bileşenlerini tamamlayarak kendini geliştirdiği ve böylece çevredeki toplumun gelişimine katkıda bulunduğu bir süreçtir.

Modern ileri teknoloji çağında, değişim hızla gerçekleşmektedir. Bugün yeni bir şey, yarın yeni bir şey, bu bağlamda işlevsel okuryazarlığın sürekli, ömür boyu gelişmeye ihtiyacı vardır. İşlevsel okuryazarlık düzeyine bağlı olarak bir kişi bilinçli olarak sosyal süreçlere katılabilir.

Günümüzde, eğitim sistemindeki disiplinlerin öğretilmesi için gereklilikler güncellenmiş eğitim içeriğine bitişik olduğu için, öğrencilerin işlevsel okuryazarlığının geliştirilmesi pratiğine vurgu yapılmaktadır.

Eğitim içeriğinin metin biçiminde sunulmasından dolayı Türkçe derslerinde öğrencilerin okuryazarlığının gelişmesinin rolü büyüktür. Metinle, elektronik metinle çalışma becerileri modern eğitimin alıcıları için çok önemlidir.

Edebi okuma deneyimine hakim olmak metnin belirli kısımlarını seçmek, basit çıkarımlar oluştururken bunları kullanmak, olaylar arasında ilişki kurmak; metnin genel fikrini belirlemek için yapıdaki unsurları tanımlamak, karakterlerin eylemlerini basit bir şekilde yorumlamak, karakterlerin eylemlerini tanımlamak ve duyguların karşılaştırılması, ilişkilerin açıklanması, metinde dil unsurlarının kullanılması çevrenin özelliklerinin birincil muayenesi, ana karakterlerin özelliklerinin metnin alıntılanmasıyla yorumlanması, niyetleri ve hisleri, metnin anlamının yorumlanması veya metnin temel fikrinin metinden bilgi çıkarılmasıyla yorumlanması gibi yönler sağlanmıştır.

Bir metinde geçen nesnelere dilsel adlandırma, algılama, onları gerçek dünyadaki göndergeleriyle eşleştirme dilsel düzeyde yapılan, yani yorumlamadan önce yapılması gereken okuma aşamasıdır [4].

Her metin, insan yaşamındaki iletişim biçimlerinden biridir. Bu metin dilsel düzenlenişle bir kurmaca dünyayı taşıdığı gibi kendisini çevreleyen gerçek toplumsal kültürel yapıdan başka iletişim imkanlarından da faydalanır. Bunları yazar, bölüm başlıkları, paragraflar aracılığıyla belli bir dizgeye ulaştırmıştır. Ancak dilsel dizge hiçbir zaman, gerçeğin aktarımı değildir. Bütün bölüm başlıkları ya da metnin akışı içindeki buna benzer göstergeler, okurun metin ile yaşam arasındaki bağları bulgulasını sağlayacak kavrayış sürecinin çıkış noktalarıdır. Metnin anlama ile yaşam arasındaki geçerlilik alanı, bu tür göstergelerin oluşturduğu bağımsız metin içi düzen ile okurun düş gücü arasındaki karşılıklı alışverişle belirlenir. Bir metin kurmaca iletinin okurca bu yoldan kavranışı ile estetik boyutlar kazanır. Bu kavranış olgusunu ise yazarın belli dil, yazın, yaşam gereçlerini seçmesindeki ilkeler yönlendirir. Bu bakımdan bir metnin kavranması ancak bu ilkelerin okur üzerinde kurguların oluşturduğu etkiyle gerçekleşir. Başka bir deyişle, her metin okurun tepkisiyle bütünlenir, bir okurca alımlandığı an yaşamaya başlar [5].

Bilgiyi anlamak ve kullanmak için metinde sunulan verileri tanımlayıp yeniden bütünleştirmek, gerekli bilgiyi gösteren bir cümlemin altını çizebilir. Sonuç çıkarırken kullanabilir, metinde verilen bilgilerin tutarlılığı hakkında sonuç çıkarabilir, her bölümün ayırt edilmesi ve gerekli bilgilerin gösterilmesi, metinle genel ilişkinin belirlenmesine olanak sağlar.

Benzer şekilde metinde de açıktır metinsel formda sunulan özel bilgilerin pekiştirilmesi, metindeki cümlelerin ilişkisinin gerekçelendirilmesi, bireysel tanımın belirlenmesi ve farklı metnin kullanılmasının amacı, metnin her bölümünden karmaşık bilgilerin tanınması, metindeki düşüncenin anlaşılması için görsel ve sözel unsurların anlamını bilmek, öğrencilerin metinle çalışma becerilerini şekillendirir.

Metnin yapısındaki haritalar, çizimler, diyagramlar ve fotoğraf illüstrasyonlarına dayanarak, öğrenciler çeşitli metinlerden bilgileri özetleme becerilerini kazanırlar.

Eğitimin bütün alt bileşenleri ile öğrenciyi yaşama hazırlayan yönü vardır. Dolayısıyla özgün metinlerin günlük yaşamdaki yansımaları olan süresiz metinlere eğitimde yer verilmelidir. "Öğrencilerin günlük yaşamda karşılaşılabilecekleri otobüs tarifeleri, listeler, grafikler, endeksler, şemalar, tablolar, ders programları gibi özgün metinlere ders kitaplarında yer verilirse öğrenciler dilin günlük yaşamdaki yerini, önemini kavrayacak ve eğitim uygulamalarına yansıtacaklardır. Çünkü bu tür metinler kurguları, içerdikleri bilgiler, görseller ve yapıları gereği üst düzey becerileri geliştirme ve yoklama konusunda verimli metinler olarak nitelendirilirler" [6].

Öğrenme ortak bir kavrayış oluşturmak için diyalog kurmayı, tartışmayı ve kişilerin birbirlerinin fikirlerini geliştirmesini içerir. İş birliği yapma anlam ve bilgi oluşturmak için başkaları ile başarılı bir şekilde çalışabilme yeteneğidir. Gençlerin dijital okuryazarlığı ve takım çalışması becerilerinin gelişimini desteklemek için dijital teknolojiler kullanılarak anlamların iş birliği içerisinde nasıl oluşturulduğunu ve sınıf içerisinde/dışında iş birliğine dayalı süreçleri desteklemek için dijital teknolojilerin nasıl etkili biçimde kullanılabileceğini kavramalarına olanak sağlanması önemlidir [7].

Sonuç. Çok dilli ve çok kültürlü bir ortamda işlevsel okuryazarlığın geliştirilmesine yönelik çalışmalar, eğitim sürecindeki katılımcıları zenginleştirecek ve sosyo-kültürel çevre alanındaki günlük sorunları kolayca çözebilecek tam teşekküllü bir kişilik oluşturmaya yardımcı olacaktır.

Okuryazarlığı okumak, matematik ve doğa bilimlerindeki problemler de dahil olmak üzere her türlü bilgiyi anlamının yoludur. Okuma yeterlilikleri, kaynaklarla daha ileri çalışmalar için temel yeterliliklerdir; bu nedenle, farklı tematik içeriğe ve tür-üslup özelliklerine sahip metinlerle çalışmanın ve gerçek yaşam durumlarıyla ilgili görevleri yerine getirmenin önemi yadsınamaz.

Öğrencinin işlevsel okuryazarlığını oluşturmak ayrılmaz bir şeydir metodolojik bir sistemin oluşturulmasını gerektirir. Eğitimin amacı ile başlar eğitimin nihai sonucuna kadar olan aralıktaki bileşenlerin birliği yoluyla gerçekleştirildi. Bu nedenle hedefe ulaşmanın ana yolu olarak kabul edilmektedir. Zira eğitimin içeriği öğrencinin işlevsel okuryazarlığına dayanmaktadır.

Öğrencilerin işlevsel okuryazarlığı formasyona katılım, rol oynama, bireysel odaklı eğitim soru-cevap yöntemleriyle gerçekleştirilen durumsal görevler, rol yapma oyunları, konuşma görevleri, metinlerle çalışma, test görevlerini yerine getirme yeterliliklerini oluşturur.

21 yüzyıl becerilerine sahip bir öğretmenin, derste hakim olunan yeterlilikleri, öğrencilerin yaşını ve bireysel özelliklerini ve dersin konu içeriğini dikkate alarak, kendi test görevini bağımsız olarak oluşturabilmesi için test görevinin nasıl yapılandırıldığını anlaması gerekir.

Макала 2022-2024-жылдарга Казакстан Республикасынын Билим берүү жана жогорку билим берүү министрлигин гранттык каржылоо боюнча жүргүзүлүп жаткан изилдөө иштеринин алкагында IRN AP14871008 «Улуттук көп тилдүү жана көп маданияттуу педагогикалык билим берүү системасында мугалимдердин жана окуучулардын функционалдык сабаттуулугун өнүктүрүү» темасында жазылган. Долбоордун жетекчиси Исмаилова Г.К.

Статья написана в рамках выполняемой научно-исследовательской работы по грантовому финансированию МН и ВО РК на 2022-2024 г.г. на тему «Развитие функциональной грамотности обучающихся и обучаемых в системе национального полиязычного и поликультурного педагогического образования» - ИРН AP14871008. Руководитель проекта Исмаилова Г.К.

The article was written as part of the ongoing research work on grant financing of the Ministry of Education and Science of the Republic of Kazakhstan for 2022-2024 on the topic «Development of functional literacy of teachers and trainees in the system of national multilingual and multicultural pedagogical education» - IRN AP14871008. Project manager Ismailova G.K.

Кайнакча:

1. Құсбекова Б. Орысша-қазақша терминологиялық анықтамалық сөздік (білім беру саласы). - Алматы: Мемлекеттік тілді дамыту орталығы. 2010. – 304 б. // [Электронный ресурс]: <https://sozdikqor.kz/sozdik/?id=3>
2. Орысша-қазақша түсіндірме сөздік: Педагогика / О 74 Жалпы редакциясын басқарған э.ғ.д., профессор Е.Арын – Павлодар: «ЭКО» ҒӨФ, 2006. - 482 б.
3. PISA 2015 Results. Excellence and Equity in Education. Volume 1. URL: Результаты PISA 2015 (том I): Превосходство и равенство в образовании | PISA | Электронная библиотека ОЭСР (oecd-ilibrary.org)
4. Günay Doğan. Göstergibilim Yazıları. İstanbul - Multilingual. 2001.
5. Göktürk Akşit. Okuma Uğraşı. İstanbul – YKY. 2002.
6. Tuncer Ç. Ö. Türkçe dersinde üst düzey düşünme becerilerinin geliştirilmesi. Cito Eğitim. - 2010.
7. Dijital okuryazarlık. Öğretmen kılavuzu. meb.gov.tr. Erişim adresi: <https://www.jisc.ac.uk/guides/developing-students-digital-literacy>. Erişim Tarihi: 09.10.2020.